

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

IOAN SLAVICI

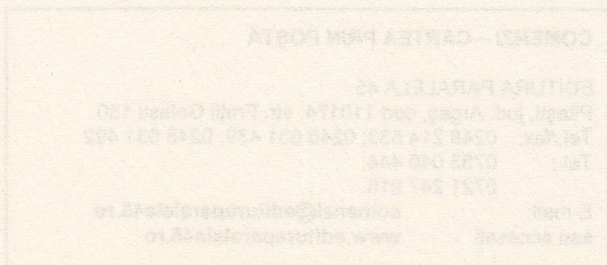
Zâna Zorilor și alte povești

PARALELA 45

cuprins

Doi feți cu stea în frunte	5
Păcală în satul lui.....	17
Spaima Zmeilor.....	35
Rodul tainic	43
Zâna Zorilor	53

Doi feți cu stea în frunte

A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti. A fost odată un împărat. Împăratul acesta stăpânea o lume întreagă, și în lumea asta era un păcurar bătrân și o păcurăriță, care aveau trei fete: Ana, Stana și Lăpțița.

Ana, cea mai în vârstă dintre surori, era frumoasă, încât oile încetau a paște când o zăreau în mijlocul lor; Stana, cea mijlocie, era frumoasă, încât lupii păzeau turma când o vedeau pe dânsa stăpână; iară Lăpțița, cea mai tânără soră, albă ca spuma laptelui și cu păr moale ca lâna mieluşeilor, era frumoasă – mai frumoasă decât surorile sale împreună –, frumoasă cum numai dânsa era.

Într-o zi de vară, când razele soarelui erau mai stâmpărate, cele trei surori se duseră ca să culeagă căpșune în marginea codrilor.

Pe când ele culegeau căpșunele, îndată se aude un șir de tropote, ca și când ar veni și s-ar apropia o ceată de călăreți. Era cine era: era tocmai feciorul împăratului, venind ca să meargă cu prietenii și cu curtenii săi la vânat.

Tot voinici frumoși, crescuți în șeile cailor, dar cel mai frumos și pe cel mai înfocat armăsar era... cine altul putea să fie?... Făt-Voinic, feciorul de împărat. Focul cailor se stâmpără în zărirea celor trei surori și călăreții deteră în pas mai încetișor, până ce, veniți și sosiți, se simțiră duși.

— Auzi tu, soră, grăi Ana către sora mijlocie, dacă m-ar lua pe mine, i-aș frământa o pâine din care mâncând s-ar simți ș-ar fi tot june și voinic, mai voinic decât toți voinicii din lume.

— Eu, zise Stana, dacă pe mine m-ar lua, i-aș toarce, țese și coase o cămașă pe care, îmbrăcând-o, s-ar putea lupta cu zmeii, trecând prin apă fără ca să se ude, trecând prin foc fără ca să se ardă.

— Iară eu, grăi Lăptița, cea mai tânără soră, dacă i-aș fi soție, i-aș face doi feți-frumoși, gemeni cu părul de aur și cu stea în frunte, stea ca luceafărul din zori.

Când trec pe lângă fete, voinicii, chiar și cei împărătești, văd cu ochii și ascultă cu urechile. Ascultând, ei auziră, auzind, înțeleseră, iar înțelegând, ei suciră frânele și săriră la fete.

— Sfântă-ți fie vorba și a mea să fii, soție de împărat! grăi feciorul de împărat ridicând la sine în șa pe Lăptița cu căpșune cu tot.

— Și tu a mea! grăi cel dintâi voinic către Stana, făcând și el precum a văzut pe stăpânul său.

— Și tu a mea! grăi al doilea în voinicie către Ana, ridicând-o și pe ea în șa.

Făcând așa, voinicii porniră spre curtea împărătească. În ziua următoare se făcură nunțile și apoi trei zile și trei nopți întreaga împărăție răsuna de veselia oaspeților...

Peste alte trei zile și trei nopți merse vestea în țară că Ana și-a făcut pâinea: a cules bobi, a măcinat, cernut, frământat și a copt pâinea precum a fost zis la culesul de căpșune.

Încă de trei ori câte trei zile și de trei ori câte trei nopți trecură și o nouă veste merse în țară, că Stana și-a făcut cămașa: a cules fire de in, le-a copt și melițat, a periat fuiorul, a tors firele, a țesut pânza și a cusut cămașa pe trupul soțului ei, precum a fost zis la culesul de căpșune.

Numai a Lăptiței vorbă nu s-a împlinit încă. Dar toate se fac numai cu vremea.

Respect pentru oameni și cărți

Când se împlini de-a șaptea oară a șaptea zi, numărata de la cea de întâi zi de cununie, feciorul de împărat se arătă înaintea voinicilor și celorlalți curteni ai săi cu fața veselă și cu vorba pe de sute și mii de ori mai blândă și mai îndurătoare decât până acuma, dând de știre că de aici înainte multă vreme n-are să mai iasă din curte, fiindcă-l poartă inima să stea zi și noapte lângă soția sa. Era adică să se întâmple – din îndurarea lui Dumnezeu – precum a grăit Lăpțița la cules de căpșune... Și lumea, și țara, și întreaga împărăție se bucurau așteptând să se vadă ce nu s-a mai văzut încă.

Hei! dar multe se petrec în lume, și dintre multe, multe bune și rele multe!

S-a întâmplat, adică, ca feciorul de împărat să aibă și o mamă vitregă, iară asta, o fată mare în păr, pe care a fost adus-o cu sine, având-o de la cel dintâi bărbat. Și apoi, vai și amar de acela ce cade în asemenea cuscrii!

După gândul vitregei era să fie ca fiica sa s-ajungă soție de împărat și stăpână peste împărăție, iară nu Lăpțița, fata cea de păcurar.

Și acuma sârmana Lăpțița avea să sufere pentru că n-a fost pe gândul vitregei, ci după voința lui Dumnezeu. Vezi! așa e lumea: chiar și acolo e rea unde o poartă gândul cel bun.

Era acuma în gândul vitregei ca întâmplându-se după cum a fost zis Lăpțița, să facă pe lume să creadă și să creadă feciorul de împărat că nu e precum este și precum s-a zis.

Nu putea însă face nimic, fiindcă feciorul de împărat stătea de-a pururea, zi și noapte, lângă soția lui. Își puse dar de gând ca, cu una, cu două, cu vorbe și iscusințe, să-l urnească pe acesta, iară după aceea, rămânând Lăpțița în grija ei, a ei să fie grija. Știa că nu-i va fi greu să afle cale și chip.

Cu una, cu două, feciorul de împărat nu se urnea însă din loc. Vorbele zburară în vânt și iscusințele rămaseră lucru fără treabă. Vremea trecea, ziua se apropia, era mâine-poi-mâine, și feciorul de împărat nu se depărta de lângă soția sa.

Când vitrega văzu că acuma nu e încotro, își puse piatră pe inimă și trimise carte, știre și veste la frate-său, a cărui împărăție era vecină, spuse cum și ce, și grăi două-trei vorbe, ca să vină cu oaste și voinici și să cheme pe feciorul de împărat la război.

Asta era una, bună și cea din urmă. Nici nu rămase în zadar.

Feciorul de împărat sări cuc de mânie când îi veni vestea că acum nu e bine, că iaca cum și ce, și cum că oștile vrăjmașilor sunt pe cale să vină, să intre și să fie precum de mult n-a mai fost... Bătaie adică, bătaie grozavă, bătaie între doi împărați!

Văzu și el că acuma nu e încotro, că n-are decât să facă ce e de făcut.

Așa sunt feciorii de împărat! Oricât de în drag și-ar păzi nevestele și oricât de-a dor ar aștepta să-și vadă feții, când aud de bătaie, li se zvârcolește inima în trup, li se frământă creierii în cap, li se împăienjenesc ochii... lasă nevastă și feți în grija Domnului și pornesc ca vântul la război.

Feciorul de împărat a pornit ca primejdia, s-a dus ca pedeapsa lui Dumnezeu, s-a bătut cum se bate, cum numai el se bate și, când în a treia zi au crăpat zorile, iarăși a fost la curtea împărătească, sosind cu inima stâmpărată prin luptă și cu ea plină de dor neastâmpărat să știe ce și cum, de când s-a dus!

Hei! dar ce-auzi? ce văzu? îmi vine nici să nu mai povestesc când văd atâta răutate, atâta suflet fără milă, și urâtă, și supărăcioasă, și grozavă treabă, încât nici nu se poate spune fără ca să răsufli o dată cu greu!

Respect pentru oameni și cărți

Adică a fost așa: în clipita când stelele se strâng pe cer, când feciorul de împărat era numai trei pași de la poarta curții, s-a întâmplat întocmai precum a fost zis Lăptița: doi feți-frumoși, feciori de împărat, unul ca altul, cu păr de aur și cu luceferi în frunte.

Dar era ca lumea să nu-i vadă. Vitrega, rea precum era în gândul ei, în pripă puse doi căței în locul copiilor, feți-frumoși, iar pe copiii cu părul de aur și cu steaua în frunte îi îngropă în colțul casei, tocmai la fereastra împăratului.

Când feciorul de împărat intră în casă și cercă s-audă și să vadă, n-auzi nimic, ci văzu numai pe cei doi cățeluși, pe care vitrega i-a fost pus în patul Lăptiței.

Multă vorbă nu se mai făcu. Feciorul de împărat văzu cu ochii, și asta era destul. Lăptița nu și-a ținut vorba, și acuma nu rămase decât să-și ajungă pedeapsa.

Feciorul de împărat n-avu încotro, își călcă pe inimă și porunci să o îngroape în pământ până la sânișori, rămânând așa în ochii lumii, pentru ca să se știe ce e aceea când cineva cutează să înșele pe un fecior de împărat.

Într-altă zi, apoi, se făcu pe gândul vitregei. Feciorul de împărat se cunună a doua oară și iarăși răsunară veselile de nuntă trei zile și trei nopți.

Hei! dar nu e darul lui Dumnezeu pe faptă nedreaptă! Cei doi feți-frumoși nu aflau odihnă în pământ. În locul în care erau îngropați creșură doi paltini frumoși. Când vitrega îi văzu crescând, porunci ca să-i stârpească din rădăcină.

— Lăsați-i să crească! porunci împăratul. Îmi plac aici la fereastră! Așa paltini n-am văzut încă.

Și apoi creșură paltinii, creșură cum alți paltini nu cresc: în fiecare zi un an, în fiecare noapte alt an, iară în crepetul zorilor, când se strâng stelele pe cer, trei ani într-o clipită. Când se împliniră trei zile și trei nopți, cei doi paltini erau mândri și nalți, ridicându-se cu crengile lor până la

Respect pentru oameni și cărți

fereastră împăratului. Și apoi, când adia vântul și se mișcau frunzele, împăratul asculta, asculta zile întregi la șoptirea lor. Îi părea că aude un suspin neîncetat, ca o plângere pusă în vorbe neînțelese, pe care numai sufletul lui o simțea ca o simțire ascunsă și nepricepută, care ziua nu-i lăsa odihnă și care noaptea îl ținea treaz. Îl cuprindeau fiorii în auzul acestei șoptiri și totuși îi părea că n-ar putea să fie fără de ea.

Vitrega simți, însă, ce e și cum. Își puse de gând ca, cu orice preț, să stârpească paltinii. Era greu, dar mințile muierești storc din piatră zăr. Viclesugul muierilor dezbracă voinicii: ce puterea nu poate, poate dulceața vorbelor, și ce nici asta nu poate, pot lacrimile mincinoase.

Într-o dimineață împărăteasa se puse pe de marginea patului soțului ei și începu să-l ademenească cu dezmierdări și vorbe de dragoste. Mult a ținut până la ruptul firului, dar în sfârșit... și împărații sunt tot oameni.

— Binel grăi feciorul de împărat cam cu jumătate de gură. Să fie pe voia ta; să stârpim paltinii: dar din unul să facem un pat pentru mine, din altul un pat pentru tine.

Împărăteasa se mulțumi cu atâta. Paltinii fură tăiați, și nici nu se înnoptă bine până ce paturile erau făcute și puse în casa împăratului.

Când feciorul de împărat se culcă în patul nou, îi părea că se simte de o sută de ori mai greu decât până acuma și totuși află odihnă cum n-a mai aflat; iară împărăteasa i se părea că zace culcată pe spini și mă răcini, încât toată noaptea nu putu dormi.

După ce împăratul adormi, paturile începură să scârțâie. Și de aceste scârțâituri împărăteasa scotea un înțeles cunoscut; i se părea că aude vorbe pe care nimeni nu le pricepea decât numai dânsa.

— Ți-e greu, frățioare? întrebă unul dintre paturi.

Respect pentru oameni și cărți

— Ba! mie nu mi-e greu, răspunse patul pe care dormea împăratul, mi-e bine, căci pe mine zace iubitul meu tată!

— Mie mi-e greu, zise cellalt pat, căci pe mine zace un suflet rău! Și tot așa vorbiră paturile în auzul împărătesei până la crepetul zorilor.

Când se făcu ziua, împărăteasa își puse de gând să prăpădească paturile. Porunci dar să facă alte două paturi tocmai ca și acelea și, când împăratul merse la vânat, le puse pe aceste pe neștiute în casă, iară paturile de paltini le aruncă în foc până la cea mai mică scândură.

Focul ardea, iară în pocniturile focului împărăteasa părea că aude tot acele vorbe de înțeles nepriceput.

După ce paturile arseră, încât nu rămase nici măcar o bucățică de cărbune, împărăteasa adună cenușa și o aruncă în vânt, pentru ca să fie dusă peste nouă țări și peste nouă mări, ca parte cu parte în veci să nu se mai afle.

Ea n-a văzut însă că tocmai atunci când focul ardea mai frumos se ridicaseră în sus două scânteii și, ieșind la lumină, căzură tocmai unde au fost crescuți cei doi paltini, iară căzute aici, cele două scânteii se prefăcură în doi mielușei gemeni, din care unul era tocmai atât de frumos ca și cellalt, tocmai atât de blând, cu lâna tocmai atât de strălucită. Doi miei, fiecare preț de-o împărăție!

Când împărăteasa văzu mielușeii pascând pe sub ferestrele împăratului, sări plină de bucurie la dânșii, îi luă în brațe pe amândoi și-i duse la soțul său.

Din clipita asta, feciorul de împărat zi și noapte nu se gândea decât la mielușei: îi părea că în fiecare mișcare a mielușeilor, în fiecare zbieret ieșit din gura lor, în fiecare privire află ceva, care îi cădea greu și totuși îi ustura inima.

Văzând că soțul său a îndrăgit mielușeii, împărăteasa iarăși prinse gând rău și nu se împacă până ce, când cu bine, când cu rău, când cu vorbe dulci și când cu plâns, nu făcu pe

Respect pentru oameni și cărți

feciorul de împărat ca să se învoiască cu pierzarea mielușeilor.

Mielușeii fură tăiași. Ce nu se putu mânca, împărăteasa puse să se arunce în foc... în foc și piele, și lână, și oase, și tot ce a mai fost.

Nu mai rămase nimic. Nimeni n-a băgat de seamă că tocmai pe fundul vasului în care s-a spălat carnea, între crăpătura doagelor, au rămas două bucățele din creierii mielușeilor. Când apoi slujnica împăratului s-a dus la vale după apă, bucățelele de creieri s-au spălat și au mers cu pârâul până în apa cea mare, care curgea prin mijlocul împărăției. Aici din cele două bucățele s-au făcut doi peștișori cu solzii de aur, unul tocmai ca și cellalt, deopotrivă, ca să se știe că sunt frați gemeni.

Într-o zi pescarii împărătești se sculară dis-de-dimineată și-și aruncară mrejele în apă. Tocmai în clipa când cele din urmă două stele se stinseră pe cer, unul dintre pescari ridică mreaja și văzu ce n-a mai văzut: doi peștișori cu solzii de aur.

Pescarii s-adunară să vadă minunea, iar după ce văzură și se minunară, hotărâră ca, așa vii precum sunt, să ducă peștișorii la împărat și să-i facă cinste.

— Nu ne duce acolo, că de acolo venim, de-acolo suntem și acolo e pieirea noastră, grăi unul dintre peștișori.

— Ce să fac dar cu voi? întrebă pescarul.

— Pune-te și adună rouă de pe frunze, lasă-ne să înotăm în rouă, pune-ne la soare și apoi nu veni până ce razele soarelui nu vor fi sorbit roua de pe noi, grăi al doilea peștișor.

Pescarul făcu precum i s-a zis: adună rouă de pe frunze, lăsa peștișorii să înoate în rouă, îi puse la soare și nu veni până ce razele soarelui nu sorbiră roua de pe ei.

Ce-a aflat? Ce-a văzut? Doi copilași, feți-frumoși cu părul de aur și cu stea în frunte, unul ca cellalt, încât cine îi vedea trebuia să știe că sunt gemeni.